

Jan Boon wandeling

Start: De Rijk, Jan Boonplein Lengte: 1,6 km. / 1 uur

De wandeling start op het Jan Boonplein, in het centrum van De Rijk. Parkeer uw auto, stap uit en loop naar het Zuideinde.

1. Geschiedenis van De Rijk.

De Rijk is een mooi voorbeeld van een oud Noord-Hollands dijk- en polderdorp. Vanwege zijn fraaie architectuur en typerende stedenbouwkundige opzet is het aangewezen tot Beschermd Dorpsgezicht.

Het is een oud vissersdorp. In 1607 had het zich van het naburige dorp Graft losgemaakt. Dat was ook het moment dat, dankzij de haringvangst, het dorp een grote bloeiperiode meemaakte.

De Rijk kreeg in 1630 een eigen raadhuis. In 1650 werd een nieuwe haven gegraven voor 75 haringbuizen. Reders uit De Rijk stortten zich op de walvisvaart. In 1680 telde de vloot 19 Groenlandvaarders. Deze schepen waren te groot voor De Rijk en lagen bij Zaandam. Met kleinere schepen werden de lading, traan en walvisproducten, naar De Rijk overgevoerd.

Door de vele houten huizen was het dorp erg gevoelig voor brand. Drie keer woedde er een grote brand. In 1654, 1657 en 1672. Die van 1654 was de grootste. Tweederde van het dorp werd in de as gelegd. Maar steeds herrees het dorp als een Phoenix uit zijn as.

Vooraf.

Op uw wandeling door De Rijk ontdekt u het rijke verleden van de plaats. Een schitterend Raadhuis, een oude dorpsstraat, de vroegere haven met oeroude sluis, een bijzonder buurtje op eilanden, interessante panden etc. Verder krijgt u informatie welke verwoestingen grote stadsbranden vroeger aanrichtten.

De wandeling is genoemd naar Jan Boon, een schatrijke Rijper reder die zijn vermogen na zijn dood schonk aan de gemeenschap van De Rijk. Volgens zijn laatste wil werd van dit vermogen de Maatschappij der Nijverheid opgericht.

In de 18e eeuw verminderde de welvaart geleidelijk. De walvissen waren door de overbevissing zo goed als uitgeroeid. En de Hollands - Engelse zeeoorlogen zorgden veel economische schade omdat de haringvisserij belemmerd werd.

De economische stilstand pakt wel gunstige uit voor de hedendaagse toerist die De Rijk bezoekt. Het oude dorpsgezicht is fraai geconserveerd gebleven. Een grappig detail is dat inmiddels De Rijk en Graft weer één gemeente vormen: Graft - De Rijk.

Loop vanaf het Jan Boonplein, via de Zuidzijde, een klein stukje naar links. Tussen twee panden loopt een steegje naar rechts. Dat is de Keizerbuurt. Loop dit steegje een stukje in, tot de bocht.

2. De Buurtjes.

Hier staat u in De Buurtjes. Dit is het oudste gedeelte van De Rijp. De Buurtjes bestaat uit oost-west lopende straatjes op een stelsel van eilanden, met een overwegend iets kleinschaliger bebouwing dan in de rest van het dorp. Het wemelt er van de bruggetjes, houten huizen en slootjes.

De vele kleine huisjes doen nu pittoresk aan. Maar vergis u niet. Rond 1850 werd de Buurtjes geteisterd door verpaupering en er werd armoede geleden. In die kleine huisjes woonden erg grote gezinnen, met soms meer dan tien kinderen die vaker wel dan niet honger leden.

Vervolg de Keizerbuurt door de bocht en ga dan direct linksaf, de Vlaander in. Op de volgende kruising rechtsaf, het Langebrugspad. Op de volgende kruising, met de Kerkstraat - Rietbuurt, ziet u op de muur van nr. 28 een verweerd bord.

3. Hondenwagen.

Op het bord is nog net de tekst "hondenwagens stapvoets" te lezen. Als je nu, in de 21e eeuw, googelt op "hondenwagen" dan word je getraceerd op plaatjes van wagentjes waarin je jouw honnieponnie huisdier kan vervoeren. Maar de hondenwagens waar het verweerde bord naar verwijst waren andere koek. Dat waren, soms zwaarbeladen, wagens getrokken door een hond. Dus wagens met de hond ervoor in plaats van voor de hond.

Loop even naar links en direct daarna rechtsaf het Langebrugspad vervolgen. Over de brug, rechtdoor tot de Rechtestraat. Ga nu een klein stukje naar links, tot de kerk met pastorie.

4. Rechtestraat 162 - 164. Rooms- katholieke kerk met pastorie.

De pastorie is in 1866 gebouwd op de fundering van een kerk uit 1804. In 1896 werd de fundering vernieuwd en waarschijnlijk de trapgevel op de

zuidoost hoek gebouwd, omdat ruimte was ontstaan na sloop van de oude pastorie. De pastorie is gesitueerd naast de teruggesprongen Rooms-katholieke kerk van de Heilige Bonifatius, gebouwd in 1860-1863.

Het kerkgebouw is een éénbeukige neogotisch kerk met veelhoekig gesloten koor en ijzeren spanten, die de kap dragen. Zowel de pastorie als de kerk zijn op de rijksmonumentenlijst geplaatst.

De pastorie is van algemeen belang uit cultuur- en architectuur - historisch oogpunt, als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een pastorie uit de tweede helft van de 19de eeuw in eclectische trant en vanwege de historisch - functionele en ruimtelijke relatie met de aangrenzende Rooms-Katholieke kerk.

Loop terug door de Rechtestraat in de richting van het centrum van De Rijp, tot nr. 148, het Walhuis met museum Jan Boon.

5. Rechtestraat 148, 't Walhuis met Museum Jan Boon.

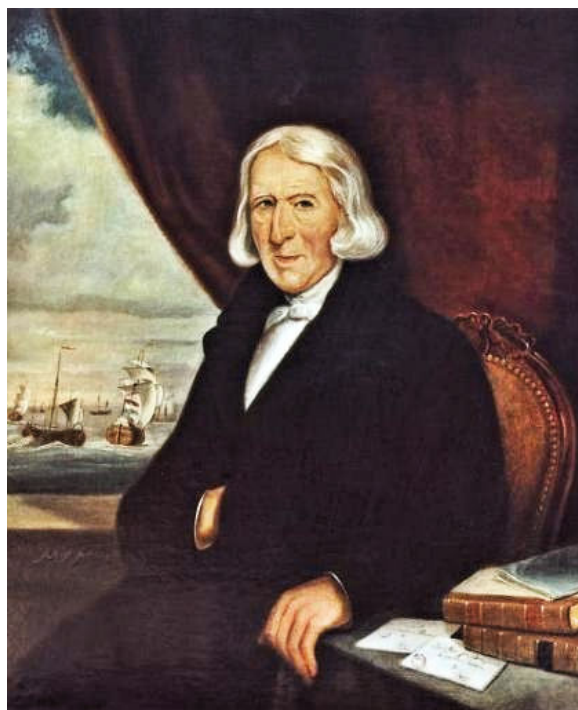

Een walhuis betekent letterlijk “huis op de wal-kant”. Dit walhuis is rond 1725 gebouwd als pak-huis van de belangrijke Rijper familie Boon. De Bonen zelf woonden vlakbij, in een veel groter huis.

De doopsgezinde familie Boon bouwt vanaf het midden van de zeventiende eeuw een vermogen op met de haring- en walvisvangst. In topjaren vangen de schepen van de familie Boon meer dan 300 walvissen, waarvan het spek, de traan en de baleinen worden verhandeld. De firma Boon handelt daarnaast in vee, huiden, kaas, koffie, tonnen en vaten. Zij bezit tevens parten (aandelen) in hennepklopmolens, een lijnbaan, een zeilma-kerij en een leerlooierij.

De arbeiders en middenstanders in De Rijp zijn voor hun inkomsten voor een belangrijk deel afhankelijk van de bedrijvigheid van grote reders

als de familie Boon. Jan Boon, geboren in 1758, trouwt met Trijntje Lakeman 'van Krommenie' en ontpopt zich tot een groot reder, handelaar en fabrikant. Hij is de laatste reder van formaat in De Rijp en blijft als laatste telg van het geslacht Boon over. Het door de eeuwen heen opgebouwde familiekapitaal komt in zijn geheel bij hem terecht. Jan Boon en zijn vrouw hebben een vaste hulp in de huishouding, Geertrui Dolleboter. Ook haar 2 jaar oudere zus Grietje nemen zij in dienst. Na het overlijden van Trijntje Boon-Lakeman in 1826 houden Geertrui en Grietje nog 20 jaar lang het huishouden van de kinderloze Boon draaiende.

Jan Boon - 87 jaar oud

Hij is ze daar dankbaar voor en dat blijkt uit zijn testament. Samen krijgen de gezusters Dolleboter, 53 en 55 jaar oud als Boon overlijdt, een jaarlijkse gage van 300 gulden en mogen ze vrij wonen in het Walhuis.

Met wat bijwerken zijn ze verzekerd van een financieel onbezorgd leven. Daar genieten zij nog 28 jaar van. Zij blijven tot hun dood in het Walhuis wonen. Grietje overlijdt in 1874, Geertrui een half jaar later in 1875.

Rond 1980 is het Walhuis behoorlijk vervallen. Maar het staat op de monumentenlijst, wordt met behulp van subsidies gerestaureerd en in 1984 kan 'Het Walhuis, museum Jan Boon' geopend worden. De sfeer van de tijd van Jan Boon en de gezusters Dolleboter is er nog steeds voelbaar.

Vervolg de Rechtestraat tot nr. 79, het voormalige postkantoor.

6. Rechtestraat 79.

Vroeger was een directeur van het postkantoor in een plaats als De Rijp een VIP. En zo'n belangrijk man moest natuurlijk ook kunnen beschikken over een fraaie woning. Daarom had dit voormalig postkantoor een aangebouwde directeurswoning.

In 1900 gebouwd en zelfs ontworpen door een rijksbouwmeester, C.H. Peters. De stijl vond zijn oorsprong in de baksteengotiek. De baksteengotiek kenmerkt zich door het ontbreken van architectonische beeldhouwkunst, die in andere gotische stijlen uitbundig aanwezig is. Daarentegen wordt veelvuldig gebruikgemaakt van creatieve indelingen van muren, steenverbanden, opgebouwde ornamenten en afwisseling van steenkleuren en pleisterwerk.

Loop verder door de Rechtestraat tot nr. 71.

7. Rechtestraat 71, het oudste houten huis van De Rijp.

Dit is het oudste houten huis van De Rijp. Het pand is volledig gedemonteerd geweest en van

een fundering voorzien. Aan de voor- en achterkant bevindt zich een overkragend houten topshot, waardoor de noklijn 70 cm. langer is dan de begane grond.

Nu nog een klein stukje de Rechtstraat vervolgen. Bij de kruising, voor het Raadhuis, even naar rechts totdat u op de brug naar de sluis kunt kijken.

8. De Sluis.

De schutsluis zorgt ervoor dat vaartuigen een verschil in waterhoogte kunnen overbruggen. Vanaf het hogere water varen de boten de sluis in, de sluisdeur sluit zich en aan de andere, lage, zijde van de sluis gaat in de sluisdeur een luik open en loopt het water weg.

Als het waterniveau gelijk is aan dat van het lagere water opent de sluisdeur zich helemaal en de boten kunnen verder varen. Het hoogteverschil dat met deze sluis overbrugd kan worden is aanzienlijk, want het verschil tussen het water

van de Eilandspolder en de Beemsterringvaart is soms bijna 2 meter.

Heel vroeger, vóór 1594, moesten de schippers hun boten primitief over een dam slepen. Maar in 1594 kwam er een houten sluisbak. Die was gebouwd door de vader van de beroemde Leeghwater, je weet wel, die van de droogmakerijen.

De houten sluis werd al in 1625 vervangen door de huidige stenen sluis. Pas een aantal jaren geleden werd ontdekt dat deze sluis gebouwd was door Leeghwater himself. Voor zijn werkzaamheden ontving Leeghwater de som van 176 gulden.

In 2006 is de sluis gerenoveerd. De kosten van dat project? €400.000! Als je nu met je boot door de gerenoveerde sluis wil varen wacht je een verrassing. Begin maar met naar het informatiekastje te lopen dat bij de sluis hangt.

Daarin zie een lijst met de telefoonnummers van 11 vrijwillige brugwachters. Nu met je mobiel net zolang een nummer proberen totdat je een vrijwilliger gevonden hebt die beschikbaar is om de sluis te openen.

Loop terug richting de Rechtestraat, naar het Raadhuis van De Rijp.

9. Raadhuis en Waag.

Het bijzondere raadhuis van De Rijp is in 1630 ontworpen door Jan Adriaanszn. Leeghwater (1575-1650), de wereldberoemde waterbouwkundige. Leeghwater is geboren in De Rijp, dat hij 'het beste dorp van Holland' noemde.

Dit raadhuis overleefde op wonderbaarlijke wijze, als één van de weinige gebouwen uit die tijd, de grote brand van 1654. De prachtige details aan de gevel, als ook de ruimten binnenin het raadhuis, ademen de sfeer van vervlogen tijden en enorme rijkdom.

De ingekleurde gevelstenen boven de ingang, met twee gekroonde haringen in de golven en een Rijper haringbuis erbij, herinneren aan de geschiedenis van het dorp als het middelpunt van haringvisserij en walvisvaart.

Op de begane grond bevond zich de Waag waarin vroeger producten werden verhandeld en 'gewo-

gen'. Nu zit de VVV van Graft-De Rijp in het gebouw.

Leeghwater was een groot voorstander van de droogmaking van o.a. de Beemster (1612). Hij was een heel veelzijdig mens: timmerman, molmaker, ingenieur, architect en ontwerper van windwatermolens. Helaas zult u in De Rijp tevergeefs naar het geboortehuis van deze beroemde inwoner zoeken: het staat er niet meer.

Nu weer verder door de Rechtestraat en halthouden bij nr. 40.

10. Rechtestraat 40.

De gevelsteen van dit pand op nr. 40 maakt duidelijk dat Betje Wolff en Aagje Deken er hebben gewoond. Zij leefden hier 4 jaren, van 1778 tot 1782. Betje Wolff en Aagje Deken schreven samen boeken. Beroemd werden ze met Sara

Burgerhart (1782), Nederlands eerste oorspronkelijke briefroman, waarin de jonge Sara de grenzen van haar vrijheid ver kent.

De beide dames hadden totaal verschillende karakters, maar hun blik op de wereld was ongeveer dezelfde: kritisch en als het moest sarcastisch. En nog belangrijker: ze hadden groot literair talent. Wie wat schreef, valt niet meer te achterhalen, maar dat ze niet zonder elkaar konden, lijkt vast te staan. Nadat Betje Wolff op 5 november 1804 was overleden, stierf negen dagen later ook Aagje Deken.

Vervolg de Rechtestraat tot u bij de Kralingerbrug naar rechts kunt. Op de brug kunt u uitkijken over de Tuingracht.

11. De Tuingracht.

Ten zuiden van de Rechtestraat, een oude dijk, lag een brede sloot die fungeerde als haven. Die sloot is later de Tuingracht genoemd en bleek als haven al spoedig te klein voor de zich uitbreiden-

de haringvissersvloot. Daarvoor werd een nieuwe haven gegraven.

Loop over de brug en sla rechtsaf langs de Tuingracht terug richting centrum. Sta stil bij nr. 13, museum het houten Huis.

12. Tuingracht 13, museum het Houten Huis.

De plek waar nu het pand Tuingracht 13 staat heeft een lange geschiedenis. Al meer dan drie eeuwen staat er een gebouw dat op een of andere manier een maatschappelijke functie heeft vervuld. Het huidige gebouw dateert uit het midden van de 18de eeuw en heeft een houten constructie.

De aanbouw links, met regentenkamer werd rond 1800 toegevoegd. In 1700 wordt in een document van de Vroedschap gesproken over een 'Aalmoeseniershuis', een thuis voor kinderen, behoeftige weduwen en ouden van dagen. Het was in die tijd gebruikelijk jonge kinderen te laten werken. Zo konden bijvoorbeeld de bewoners van de Tuin-

gracht, op advies van de Vroedschap, een jongen uit het aalmoeseniershuis inzetten voor het ontsteken en doven van de straatlantaarns. De weesjongens werden ook ingezet bij het hekelen van hennep. Daarom werd tot 1729 van de weesvader geëist dat hij toezicht hield op het werk en dus zelf ook het hekelen onder de knie moest hebben.

In 1733 werd een ander weeshuis opgeheven en de wezen verhuisden naar de Tuingracht. Vanaf dan is er sprake van het 'Gemeene wees- en armenhuis'. Pas in 1965 kwam daar verandering in. Door de invoering van de Algemene Bijstandswet verloor het armenhuis zijn functie.

Daarna is het door de gemeente kosteloos ter beschikking gesteld aan het Witte Kruis, afdeling De Rijp, voor het zuigelingen- en consultatiebureau. De voorlaatste eigenaar was Thuiszorg.

Van 1938 tot 1960 werd de eerste verdieping door het Oudheidkundig Genootschap De Rijp gebruikt voor het onderbrengen van een historische collectie. Het genootschap is de voorloper van het huidige Museum 'In 't Houten Huis'.

Vervolg de Tuingracht tot nr. 32 en kijk naar het centrum. Stel u voor dat u hier bijna 400 jaar geleden woonde en dat er brand in het dorp uitbrak.

13. Brand, brand!

De Rijp was met zijn vele houten huizen, erg gevoelig voor brand. In de nacht van 6 op 7 januari 1654 brak een gigantische brand uit. De brand begon in een hennepkloppersmolen. Snel greep het vuur om zich heen en binnen een mum

van tijd waren er ongeveer 400 huizen verwoest. Er werd dag en nacht geblust door de brandbestrijders, omdat nog een week lang de vlammen steeds oplaaidden.

Door de inspanningen van de burgers, boeren en gezagsdragers vielen er geen slachtoffers en kon de wederopbouw snel beginnen. Wel ging het grootste deel van het dorp bij deze brand verloren: 700 woningen, 100 pakhuizen met olie, teer en hennep, 50 hekelhuizen, 4 bruggen, 5 schuilen, 60 scheepstuigen, 400 netten, 400 bonden hennep, hennepmolens, 4 paarden, 22 koeien en 90 schapen. Het raadhuis uit 1630 overleefde de brand en staat er nu nog.

Hoe moeten we ons in die jaren branden en hun bestrijding voorstellen? De huizen waren over het algemeen van hout en riet, klein en tegen elkaar aangebouwd. Hout en riet boden het voordeel dat het niet zwaar was, zodat funderingen over het algemeen niet nodig waren. Op schilderijen en prenten van De Rijp uit die jaren is duidelijk te

zien hoe groot de kerk en het raadhuis zijn in vergelijking met de andere bebouwing. Kerk en raadhuis waren weliswaar niet zo erg groot, maar de huizen waren juist zo klein.

Het liefst werden de huizen, vooral in de 'armere' wijken zo dicht mogelijk tegen elkaar aangebouwd, want grond was toen ook al duur. De verwarming in die jaren was natuurlijk ook heel primitief. Als men al een stoof of oventje had, werden de hete gassen door een ijzeren pijp dwars door het rieten dak afgevoerd. Buitengewoon brandgevaarlijk.

De pakhuizen waren meestal gewoon grote houten loodsen, eveneens met hout of riet afgedekt. Waterleiding was er niet en de bestrating ontbrak veelal. Een brand kon zomaar uitbreken en heel snel veel onheil aanrichten. In De Rijp waren er wel brandvoorschriften maar met de handhaving van die regels werd in die tijd, toen iedereen nog iedereen kende, vaak de hand gelicht.

Toch was men kennelijk zeer voorzichtig en was iedereen zich zeer goed bewust van de gevaren. Branden, ontstaan door onachtzaamheid, zijn in die jaren zeldzaam. Verzekeringen waren er niet en als in jouw huis brand uitbrak draaide je op voor de kosten van de blussing en de schade aan anderen. Dan wordt je vanzelf voorzichtig.

En als er dan toch brand uitbrak, hoe kon die dan geblust worden? In bijvoorbeeld het rampjaar 1654 waren handbrandspuiten nog erg futuristisch. Er waren eigenlijk maar twee manieren om een brand tot staan te brengen. Veel water in het vuur gooien en voorkomen dat andere huizen in brand vliegen.

Dat laatste kon maar op twee manieren. Of de huizen werden bedekt met grote zeilen, die constant nat gehouden werden - maar daar was ook veel water voor nodig - of ze werden gewoon afgebroken of omgehaald. De schade kwam toch voor rekening van de ongelukkige in wiens huis de brand begon.

Het water moest door mensen aangevoerd worden. Voor dat doel waren er speciale lederen brandemmers. Bij brand werden twee lange kettingen van mensen gevormd, waarvan de ene de volle emmers steeds doorgaf vanaf het water naar de brand, en de andere de lege emmers van de brand naar het water transporteerde.

Als de brand ver van de sloot was waren er dan ook grote hoeveelheden mensen en emmers nodig. Het was daarom verplicht om in ieder huis een brandemmer te hebben en te houden, hetgeen jaarlijks gecontroleerd werd. Zo'n brandem-

mer was van leer, zodat ze licht waren en een klein beetje lekten. Dat was opzettelijk zo gedaan, daar was over nagedacht. Leer was goedkoop, en door het lekken waren de emmers niet geschikt voor huishoudelijk gebruik, zodat ze exclusief voor de brandblussing bruikbaar waren.

Omdat iedereen aansprakelijk was voor zijn eigen emmer was het na een brand altijd een heel zoektocht om je eigen emmertje terug te vinden. Het was dan ook verstandig om jouw emmer te voorzien van je initialen of een ander soort kenmerken. Verder werden in de openbare gebouwen ook nog eens grote voorraden brandemmers gehouden, allemaal voorzien van een kenmerk.

De 'vrijwillige' brandweer bestond dus eigenlijk uit de gehele bevolking. Bij brand werd het hele dorp gemobiliseerd door ratelwachten en de brandklokken in de kerk.

Omdat iedere gemeenschap zijn eigen legertje of schutterij had, eveneens bestaande uit alle weer-

bare mannen, waren er over het algemeen al groepen met gezagsverhoudingen. De schout had de leiding en maakte zoveel mogelijk gebruik van bestaande groepen, zoals schutterij of bepaalde gilden. Als de brand op een verdieping woedde, werden er speciale brandladders ingezet en daarvoor werden veelal timmerlieden en dakdekkers gebruikt.

Voor het stuiten van de grotere branden werden speciale zeilen en brandhaken ingezet om bedreigde huizen nat te houden of eenvoudigweg om te trekken. Zo'n grote organisatie staat of valt met de discipline. En dat was nu juist een probleem, want zodra de helpers in de gaten krijgen dat hun eigen have en goed bedreigd wordt, laten ze de brand de brand en is het 'ieder voor zich en God voor ons allen'.

Loop door tot de Hervormde Kerk, naar een standbeeld naast de kerk.

14. Standbeeld van Jan Janszn. Weltevree (1595 - 1657).

Naast de kerk staat een opvallend beeld van de Rijper zeeman Jan Janszoon Weltevree. Het beeld is gemaakt door Elly Baltus. Een kopie van dit beeld staat in Seoel in Zuid-Korea!

Jan Jansz. Weltevree was een Rijper zeeman die in 1626 op het eiland Jeju, ongeveer 18 kilometer ten zuiden van het Koreaanse schiereiland, met twee collega's water moest innemen voor de bemanning van het jacht 'Ouwerkerck'. Daarbij werden zij door Koreanen gevangen genomen en de 'Ouwerkerck' vertrok zonder de mannen.

De Koreanen hielden er in die tijd een strikte isolatiepolitiek op na. Bezoekers die eenmaal binnen waren mochten het land daarna niet meer verlaten. Jan Jansz. nam de Koreaanse naam Pak Y n aan, trouwde met een Koreaanse vrouw met wie hij twee kinderen kreeg en werd een belangrijke Koreaanse regeringsfunctionaris.

Hij is nooit meer terug geweest in zijn vaderland. Met dit beeld is hij nu alleen in figuurlijke zin weer terug in zijn geboorteplaats.

Loop naar de ingang van de Grote Kerk.

15. Grote Kerk.

Bij de grote brand van 1654 gingen ook de toren en het dak van de Grote Kerk verloren. Maar de herbouw werd voortvarend ter hand genomen. Binnen een jaar was de kerk weer in gebruik. En mooier dan ooit, met haar 23 gebrandschilderde ramen, de zogenaamde 'Rijper glazen'. Die ramen waren geschonken door welvarende particulieren of bevriende steden. Sommige vensters tonen voorstellingen van die steden zoals bijvoor-

beeld Amsterdam, Edam en Enkhuizen. Andere ramen bevatten stadswapens. In de kerk is het graf van Jan Boon te vinden, de rijke koopman.

Kerkgraf van Jan Boon

Zijn wens was om na zijn dood in de kerk begraven te worden, naast zijn al in 1826 overleden echtgenote. Maar toen in 1847 zijn tijd was gekomen, was begraven in kerken in Nederland inmiddels wettelijk verboden. Te onhygiënisch. Maar bij Koninklijk Besluit werd voor het stoffelijk overschot van Jan Boon een uitzondering gemaakt. En nu is hij recordhouder als het laatste

overleden die in een Nederlandse kerk is begraven.

Loop de Grote Dam op tot nr. 7.

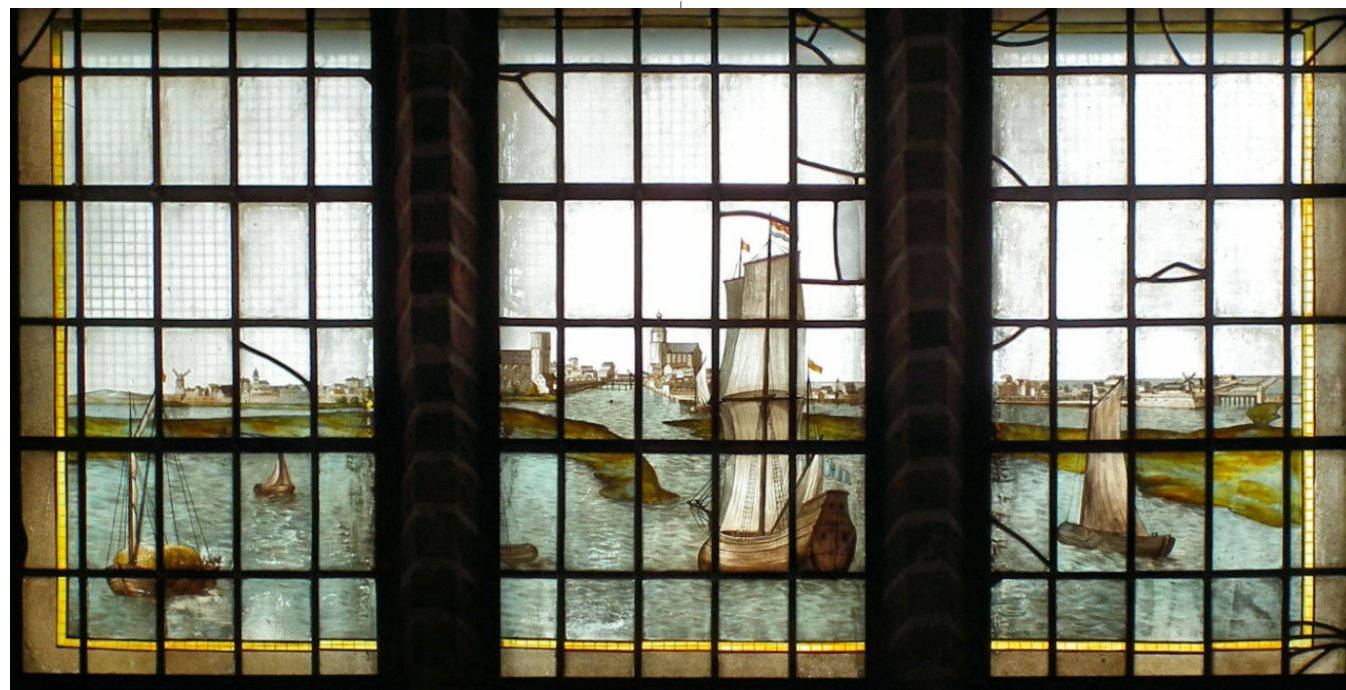
16. Grote Dam 7, Het Pakhuys.

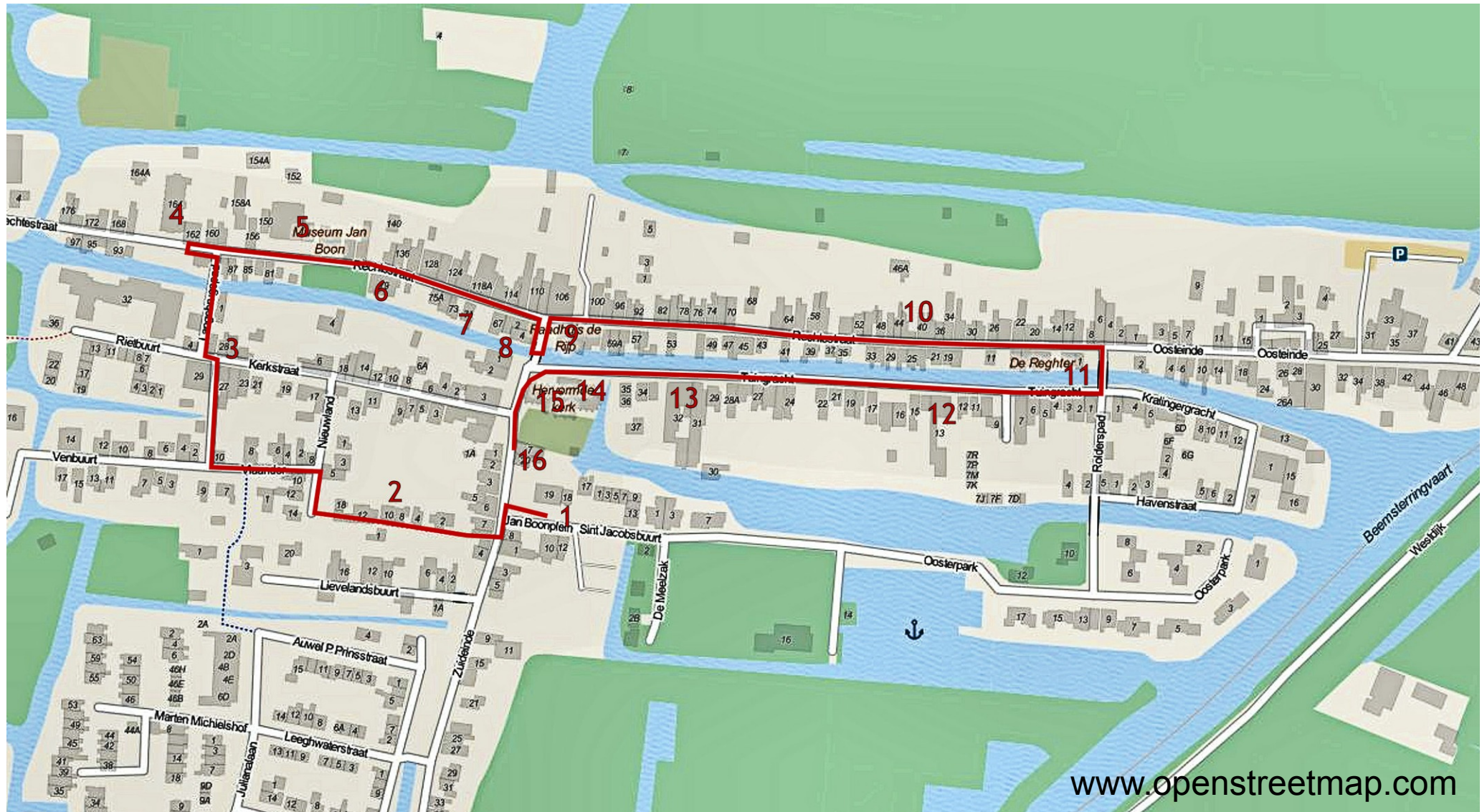

Het pand 'Het Pakhuys' is een voormalige pastorie uit 1622. Achter een vroeg 20-ste eeuwse lijstgevel zit een, bouwhistorisch gezien, fraai en uitdagend pand verscholen. Het pand fungeert als afsluiting van het kerkhof.

De kern is mogelijk 16de eeuw. Ondersteund door een bouwhistorische verkenning gaf de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed toestemming tot een reconstructie van de Hollandse renaissance gevel. In 2010 werd het pand, bouwkundig gezien, helemaal binnenstebuiten gekeerd en omgetoverd tot deze luxueuze bed & breakfast.

Dit is het einde van uw wandeling.

Stadswandeling De Rijp

1. Geschiedenis	5. Walhuis	9. Raadhuis	13. Brand!
2. Buurtjes	6. Postkantoor	10. Betje & Aagje	14. Standbeeld
3. Hondenwagen	7. Oudste huis	11. Tuingracht	15. Hervormde kerk
4. RK Kerk	8. Sluis	12. Houten Huis	16. Pakhuys